

Deze informatiekrant Rijnboog Arnhem is bedoeld om alle inwoners en belanghebbenden uit het Rijnbooggebied te informeren over de ontwikkelingen rond het project Rijnboog
Nummer 5, maart 2005

Masterplan Rijnboog is nu definitief • Projectmanager Reijer Baas:

'Hoge verwachtingen van het nieuwe Rijnbooggebied'

In juni 2004 stelde de Arnhemse gemeenteraad het Masterplan Rijnboog vast. Hiermee heeft de gemeenteraad de lijn bepaald waarlangs het gebied tussen het Arnhemse Centraal Station, de oude binnenstad en de Rijn wordt ontwikkeld. Aan de vaststelling van het Masterplan gingen vele studies en discussies vooraf die hebben bijgedragen aan de kwaliteit van het plan. Projectmanager Reijer Baas van de gemeente Arnhem legt uit.

"Het Masterplan Rijnboog is vastgesteld nadat hierover veel en langdurig is gesproken met de belanghebbenden, zoals: bewoners, ondernemers, culturele organisaties en de gemeenteraad. De eerste discussies zijn gestart in 2002 toen het Schetsboek werd gepresenteerd. Tot de presentatie van het concept-Masterplan in januari 2004 is veel onderzoek verricht naar verschillende onderdelen van het plan, zoals de haalbaarheid van de haven. Ook zijn naar aanleiding van het concept-Masterplan nog veel vragen en verzoeken om nadere inzichten, naar voren gekomen en besproken.

Zo zijn we er bijvoorbeeld door enkele sprekers op gewezen dat in Coehoorn-Noord een nieuwe straat gepland was, op de plek waar enkele monumenten staan. Deze willen we natuurlijk behouden, dus bij de verdere uitwerkingen passen we de tekeningen aan. Het geheel heeft geleid tot het nu voorliggende Masterplan Rijnboog," aldus Reijer Baas.

Verkeer

Om de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse van het Nieuwe Plein en het Roermondsplein te versterken zal op termijn de busbaan moeten verdwijnen. "Veel mensen vragen zich af of het verstandig is om te besluiten de busbaan op het Nieuwe Plein weg te halen zonder dat zeker is dat er op die plek geen verkeersproblemen ontstaan. De gemeenteraad heeft daarom besloten te wachten met het definitieve besluit hierover," vervolgt Baas. De ingreep staat gepland in fase 2 van het plan. Bij de voorbereidingen van deze fase wordt eerst verder uitgebreid verkeerskundig onderzoek gedaan. "Alleen als er een goede oplossing is voor de afwikkeling van het verkeer

Rijkssubsidie voor Rijnboog

Onlangs bezocht minister Sybilla Dekker van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu de stad Arnhem. In haar zak had zij een subsidiecheque voor het Rijnboogproject ter waarde van 14,5 miljoen euro. Dit geld komt uit het Budget Investering Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) en is speciaal bestemd voor grootschalige stedelijke vernieuwing. Dekker toonde zich erg enthousiast over de plannen. "De stad gaat een zonnige toekomst tegemoet en blijft daarmee de spil van Oost-Nederland", aldus de minister. De miljoenensteun is nadrukkelijk gekoppeld aan de haven inclusief het Havenkwartier met de daarin aanwezige infoboulevard en moet de aanjager zijn om de plannen daadwerkelijk uit te voeren. Dekker noemt de haven een prachtige vondst van ontwerper De Solà -Morales. Er ontstaat zo een gebied waar Arnhem trots op kan zijn, vindt ze. Als reactie op deze subsidie van het Rijk deed gedeputeerde Theo Peters namens de provincie eveneens een toezegging tot een financiële bijdrage.

halen we de busbaan weg. Maar niet alleen het verkeer in de toekomst baart de gemeenteraad en de belanghebbenden zorgen. Ook de bereikbaarheid van de stad tijdens de uitvoering van het project verdient veel aandacht. Bij de dienst Stadsbeheer is een 'doorstroommanager' aangesteld. Hij zorgt ervoor dat alle werkzaamheden in de binnenstad goed op elkaar worden afgestemd zodat de hinder minimaal is. Op verzoek van de gemeenteraad brengt de dienst Stadsontwikkeling momenteel de samenhang tussen alle projecten in beeld."

Fasering

"Een manier om de stad leefbaar en bereikbaar te houden tijdens de uitvoering is het aanbrenge van een goede fasering, want natuurlijk kan niet alles tegelijk. Een goede fasering zorgt er ook voor dat de plannen op ontwikkelingen in de tijd getoetst kunnen worden. Zo hebben we voor de financiële haalbaarheid met elkaar afgesproken dat, voordat een fase start en er financiële verplichtingen met marktpartijen worden aangegaan, heel nauwkeurig wordt onderzocht wat de kosten zijn.

Daarnaast worden de risico's van het project jaarlijks in kaart gebracht met behulp van risicoanalyses.

Waterkering

Baas: "De haven is altijd een belangrijk discussiepunt geweest. Een belangrijke vraag was of de kademuuren rondom de haven niet te hoog worden. De komende maanden maken we een milieueffectrapportage. Daarbij onderzoeken we ook of een andere vorm van waterkering mogelijk is, bijvoorbeeld door een flexibele waterkering evenwijdig aan de Rijnkade te plaatsen die dicht kan bij hoog water."

Werkgelegenheid

De verwachtingen van het nieuwe Rijnbooggebied zijn hoog. Over twintig jaar is het gebied een bruisende plek in Arnhem en maakt het deel uit van de binnenstad. "De werkgelegenheid in Arnhem zal door de ontwikkeling van Rijnboog toenemen", zegt Baas. "Niet alleen als Rijnboog klaar is, maar ook tijdens de uitvoering van het project stijgt het aantal arbeidsplaatsen. De gemeenteraad heeft daarom gevraagd om een werkgelegenheids-

plan. Daarin staat op welke manier we ervoor kunnen zorgen dat de Arnhemmers zo goed mogelijk de ontstane kansen kunnen benutten."

Fase 1

De voorbereidingen voor de eerste fase van het project zijn inmiddels in volle gang. Op pagina 2 en 3 van deze krant staat beschreven welke stappen er gezet worden. "Het overleg dat we altijd hebben gevoerd met de belanghebbenden krijgt ook tijdens deze fase een vervolg. Zo hebben we regelmatig overleg met de ondernemers uit de stad en bespreken we de stand van zaken binnenkort met het BBA (Bewoners Binnenstad Arnhem). Daarnaast blijven we iedereen informeren door middel van deze krant en in de toekomst ook door het versturen van nieuwsbrieven." Het Masterplan is onlangs in boekvorm verschenen. Het ligt ter inzage in het informatiecentrum Arnhem Centraal, Bergstraat 2. U kunt het Masterplan ook downloaden van internet (www.rijnboog.nl). Op internet vindt u ook het plan van aanpak voor de planvoorbereiding van fase 1.

Fase 1: De start van Rijnboog

Het plan Rijnboog is ambitieus en veelomvattend. Het is onmogelijk om alles in één keer te doen. Dan zou de binnenstad jarenlang een grote bouwput zijn. Daarom wordt in fases gewerkt. De eerste fase is eigenlijk al begonnen. In 2004 is er namelijk gestart met de voorbereidingen. Deze fase loopt tot 2012. Er wordt niet meteen aan alles tegelijk begonnen wat in fase 1 staat gepland. Het zal geleidelijk gaan. Na fase 1 volgen nog twee fases. Als alles naar wens verloopt, is Rijnboog in 2022 klaar.

Fase 1: 2004 – 2012 • Fase 2: 2012 – 2017 • Fase 3: 2017 – 2022

Juist omdat het plan Rijnboog zo'n lange looptijd heeft, is het niet slim om alles nu al tot in detail te willen vastleggen. Want ideeën over wonen en werken veranderen, er worden nieuwe bouwtechnieken uitgevonden of de economie vraagt om aanpassingen. Daarom zijn de kaders vastgesteld, maar de exacte invulling van onderdelen komt later aan de orde.

Arnhem Centraal

Oeverstraat

De Oude Oeverstraat, Nieuwe Oeverstraat en Kleine Oord vormen de overgang van de fijnmazigheid en de nauwe straatjes van de binnenstad naar de veel nieuwere gebouwen van het Rijnbooggebied. De Oude Oeverstraat wordt omgevormd tot een levendige straat, die onderdeel is van de voetgangersroute tussen het station en het Kerkplein. De gebouwen zijn betrekkelijk gesloten stadsblokken. De onderste verdiepingen hebben een transparant en publiek karakter. Als contrast daarmee hebben de hogere verdiepingen meer heldere vormen.

Coehoorn-Zuid

Op de plek ten zuiden van de Oude Kraan komt een stadspark met drie losstaande woontorens. Het park vormt de schakel tussen de groene Rijnsoever, de stuwwal en de stad. Zo ontstaat er een parkachtige omgeving waar het prettig wonen is.

Aanleg haven

In de eerste fase van het plan Rijnboog wordt de haven aangelegd. Dat wordt dé blikvanger voor het centrum. De Rijn is nu nog onzichtbaar vanuit de stad. Met de aanleg van een stadshaven van 40 bij 220 meter op de plaats van de huidige Nieuwstraat wordt dit resoluut anders. De Rijn komt straks tot in het historische hart van de stad. Vanuit de omliggende straten en pleinen komend ervaar je altijd het water van de rivier. De haven is toegankelijk voor boten. Aangemeerde schepen zorgen ervoor dat er altijd wat te kijken valt. Door de aanleg van de haven krijgt Arnhem meer kades en gebouwen die direct aan het water grenzen. Aansluitend op de haven wordt een eerste deel van de Rijnkade vernieuwd. Flaneren, terrasje pakken, kijken naar het water... nu al heeft de Rijnkade grote aantrekkingskracht, maar de inrichting kan veel beter. Het weggedeelte voor verkeer wordt alleen toegankelijk voor woonverkeer. Zo blijft er ruimte over voor een brede wandelstrook. Ook de terrassen kunnen uitbreiden. Grote platforms komen boven de lage kade te hangen en misschien dat enkele ingericht worden als glazen paviljoens.

De Markt en het Kerkplein met rechts de haven

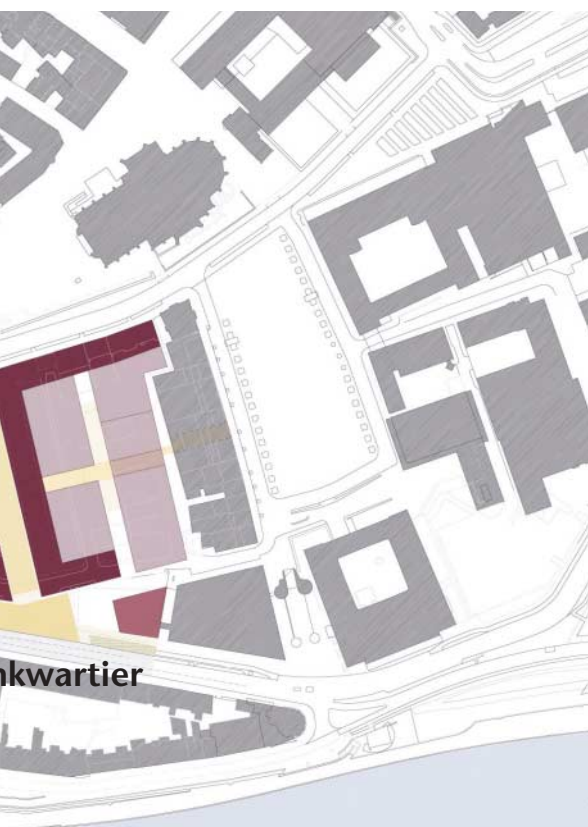
Havenkwartier

De aanleg van de haven geeft dit gebied de impuls die het nodig heeft om uit te groeien tot een nieuw centrum. De haven grenst in westelijke richting tot aan de Nieuwstraat, waar het grootste gedeelte van de historische bebouwing aan de westzijde overeind blijft. Aan de oostkant van de haven komen nieuwe

Coehoorn Noord-Oost

Met de nieuwbouw van het nieuwe station Arnhem Centraal is het startsein gegeven voor modernisering van het gebied. Coehoorn Noord-Oost is, zo vlak bij het station, een geschikte plaats voor hoogwaardige kantoren en een World Trade Center Arnhem-Nijmegen. Daarnaast is er ruimte voor stadswoningen en dienstverlening. Door dit gebied loopt de nieuwe voetgangersroute van het station naar de haven.

gebouwen. Gedacht wordt aan een langgerekt havengebouw, waarvan de onderste twee bouwlagen publieksfuncties hebben. Onder andere de nieuwe bibliotheek vindt hier onderdak, samen met onderwijsvoorzieningen en boek- en muziekwinkels. Het vormt een infoboulevard. Op de bovenste verdiepingen komen woningen. Achter de infoboule-

En hoe nu verder?

Het is inmiddels een jaar geleden dat u de laatste Rijnboogkrant heeft ontvangen. Tussen januari 2004 en vandaag is er veel gebeurd rondom Rijnboog. In de nabije toekomst zal er nog veel meer gebeuren! Het Masterplan Rijnboog is op 28 juni 2004 in de gemeenteraad besproken en met een aantal moties en amendementen vastgesteld. Op 12 januari 2005 is het eerste gedrukte exemplaar van het Masterplan aangeboden aan minister Dekker van VROM, tijdens haar bezoek aan Arnhem.

In de tweede helft van 2004 is hard gewerkt aan het plan van aanpak voor de planvoorbereiding fase 1 van Rijnboog. In dit plan staat beschreven wat er voor fase 1 moet gebeuren en hoe dit wordt aangepakt. Het plan van aanpak voor fase 1 is in december 2004 vastgesteld door het college van B&W en in januari van dit jaar in de raadscommissie Stadsprojecten behandeld.

Bestemmingsplannen

Intussen is gestart met het voorbereiden van de benodigde bestemmingsplannen

voor fase 1. Zoals het er nu naar uitziet kent fase 1 drie bestemmingsplannen: één voor het Coehoorn-gebied, één voor het Havenkwartier en één voor het gebied Nieuwe Oeverstraat. Wanneer de voorontwerpen gereed zijn, worden ze ter inzage gelegd. U krijgt dan de gelegenheid om in te spreken. Naar verwachting zal dit begin 2006 plaatsvinden.

Milieu Effect Rapportage

Voor Rijnboog wordt een vrijwillige m.e.r.-procedure doorlopen. Dit betekent dat er een Milieu Effect Rapport (MER) wordt opgesteld. Een MER heeft als functie dat bij een nieuwe ontwikkeling, in dit geval de vernieuwing van een deel van de binnenstad, de milieuaspecten een volwaardige plaats krijgen in de besluitvorming (van o.a. de bestemmingsplannen). Het doorlopen van een m.e.r.-procedure is voor Rijnboog niet verplicht. Omdat het om een grote ontwikkeling gaat en het milieu hoog in het vaandel van het gemeentebestuur staat, is besloten toch een MER op te stellen. De voorbereiding en besluitvorming over de Startnotitie (we gaan een MER opstellen) en de Richtlijnen (wat gaan we precies behandelen in het MER) is in volle

gang. Na een publicatie in de Arnhemse Koerier van maart a.s. heeft u de gelegenheid in te spreken op de Startnotitie.

Planuitwerking

Voor de verschillende deelgebieden van fase 1 worden stedenbouwkundige plannen opgesteld. Dit zijn plannen waarin gedetailleerd aangegeven wordt wat waar komt en hoe het gebied eruit gaat zien. Op basis van deze plannen en de bestemmingsplannen kan een bouwvergunning aangevraagd worden. Voordat het zover is wil de gemeente duidelijke kaders meegeven aan de opstellers van de stedenbouwkundige plannen. Dit gebeurt door middel van een Nota van Randvoorwaarden. In de nota geeft de gemeente aan welke kaders voor Rijnboog gelden, aansluitend op het Masterplan Rijnboog. Denk aan een verdieping van de beeldkwaliteit zoals deze in het Masterplan is weergegeven en een aantal technische randvoorwaarden voor verkeer, milieu, beheer en onderhoud. In de loop van 2005 moet de Nota van Randvoorwaarden worden afgerond en wordt een start gemaakt met de schetsontwerpen (eerste stedenbouwkundige plannen).

Voetgangersroute

Vanaf het nieuwe station naar het Kerkplein loopt een voetgangersroute. Er komt een verbinding die Coehoorn doorkruist en die met nieuwe bebouwing wordt versterkt. De route voor voetgangers gaat een levendige straat in het centrum van de stad vormen.

nieuwe Coehoornstraat

vard komen een winkelgebied, een bioscoopcomplex en woningen. Zij zijn bereikbaar via de Rodenburgstraat die ingericht wordt als prettige winkelpromenade. Onder het Havenkwartier komt een ruime parkeergarage.

Heeft u eigendom in het plangebied van fase 1?

Eén van de zaken die voor veel eigenaars in het plangebied fase 1 erg belangrijk is, is de aankoop door de gemeente van hun eigendommen (panden en appartementsrechten). Welke eigendommen nodig zijn, blijkt uit de plankaart van het Masterplan. Een groot aantal eigendommen is al aangekocht door de gemeente.

Naar verwachting zal de gemeente in de loop van 2005 starten met de actieve verwerving voor fase 1. Dit houdt in dat de gemeente het initiatief neemt. De eigenaren binnen fase 1 ontvangen een brief waarin staat aangegeven dat de gemeente hun eigendom graag wil kopen. In de brief staat ook vermeld wat de eigenaar vergoed krijgt. Dit traject noemen we de minnelijke verwerving.

Uiteraard wil de gemeente er zeker van zijn dat de nodige eigendommen op een gegeven moment leeg en vrij in gemeentelijk eigendom zijn. Het kan zijn dat de minnelijke verwerving niet altijd lukt. Voor die gevallen zal de gemeente dan de onteigeningsprocedure moeten starten. Hierover ontvangen de betreffende eigenaren te zijner tijd bericht.

Overigens blijft de gemeente ook tijdens die procedure proberen om er in den minne uit te komen.

Op dit moment is nog niet aan te geven wanneer de actieve verwerving precies start. Maar zoals u zult begrijpen, zal de gemeente op een goede en zorgvuldige wijze omgaan met uw belangen, met het vertrouwen dat we tot overeenstemming komen!

Maquette van Rijnboogproject

In de hal van het Arnhemse gemeentehuis staat een maquette van het Rijnboogproject. Het is de moeite waard om daar eens te gaan kijken. Hoe goed je de veranderingen ook in woorden probeert te vatten, beeld spreekt toch altijd duidelijker taal. Bij de maquette staan informatiepanelen die een toelichting geven.

Infoboulevard voor media en life style • Wethouder Rob Gast:

'Infoboulevard moet reuring brengen in Arnhem'

Aan de noordoostzijde van de haven staat een 'infoboulevard' gepland. Wethouder Rob Gast is enorm enthousiast over dit onderdeel van het Rijnboogproject. "Wie nu 's avonds door Arnhem loopt, treft een stille verlaten stad. Dat moet anders. Wij willen een bruisende, levendige plek creëren die 'the place to be' wordt."

De Arnhemse politiek kiest nadrukkelijk voor het investeren in culturele voorzieningen. De stad heeft de nodige instellingen binnen haar grenzen, zoals de modeopleiding, het conservatorium, een dansopleiding etc. In de regel verlaten de studenten na het behalen van hun bul de stad. En dat is nou net jammer, vindt wethouder van Cultuur Rob Gast. "Juist die creatievelingen kunnen wij als stad goed gebruiken om de nodige reuring te brengen. En dan het liefst niet versnipperd over de hele stad, maar geconcentreerd rondom de nieuwe haven, zodat het een bruisende en dynamische plek wordt, waar ideeën en activiteiten elkaar versterken."

Versnippering

Op dit moment werkt de stad aan 'Artport Arnhem', zoals de werktitel luidt. Daarin wordt de huisvesting van alle culturele instellingen in de stad in kaart gebracht. Nog dit jaar verwacht de wethouder het af te hebben. "Door de huidige versnippering over de stad mis je de onderlinge kruisbestuiving en blijft het onzichtbaar. Cultuur wordt echter steeds belangrijker. Ook vanuit economisch perspectief, want het biedt veel werkgelegenheid. Daarom moet je deze sector als stad koesteren en faciliteren. Dat doe je onder andere door alles zo veel mogelijk bij elkaar te brengen."

Meer weten?

Het Masterplan Rijnboog is opgesteld in opdracht van het samenwerkingsverband tussen de gemeente Arnhem, Portaal, MAB, Blauwhoed, BPF Bouwinvest, Vesteda, de provincie Gelderland en het Knooppunt Arnhem-Nijmegen (KAN).

Wilt u meer weten over de plannen voor het Rijnbooggebied? Dan kunt u terecht bij de gemeente Arnhem, dienst Stadsontwikkeling, postbus 99, 6800 AB Arnhem. Telefoon: 026-3773256.

Meer informatie over Rijnboog vindt u ook op: www.rijnboog.nl

Clustering

De boulevard moet plaats gaan bieden aan een clustering van (culturele) instellingen in combinatie met commerciële activiteiten. Er komt in ieder geval ruimte voor de Arnhemse bibliotheek en de Volksuniversiteit. Dit moet gecombineerd worden met aanvullende commerciële activiteiten (boekhandel, cd-, dvd- en elektronica winkels en horecagelegenheden). Zo maak je van winkelen een belevenis. Wethouder Gast vindt dat zelf eigenlijk nog niet voldoende. "Ik zie het liefst alle culturele instellingen hier samenkomen," zegt hij. "Dus ook bijvoorbeeld de kunsttuitelen, het filmhuis, radio & tv – wat denk je van een programma Nieuwspoort Oost-Nederland? – een ticketingbureau van de VVV en een ruimte voor het publieke debat, waar ook de Hogescholen ArtEz en HAN hun presentaties en 'Studium Generale' zouden kunnen houden. De tussenliggende openbare ruimte moet het cement worden tussen alle partijen. Daarbij denk ik aan het organiseren van evenementen en tentoonstellingen, zoals het studentenfilmfestival en De Wintertuin, maar ook aan het houden van publieke debatten en, waarom niet, commissievergaderingen van de gemeente."

Sluitende keten

Natuurlijk kan een clustering van voorzieningen niet het enige zijn waarmee de stad de creatievelingen aan zich bindt. Uit onderzoek blijkt dat er in Arnhem een samenhangende, sluitende keten

ontbreekt. De stad heeft bijvoorbeeld wel een modeacademie, maar niet voldoende naaiateliers. En datzelfde geldt in feite op het gebied van de Grafische Vormgeving, het Conservatorium, de Dansopleiding et cetera. Ook daarin zal de stad moeten investeren. Samen met het Ondernemers Kontakt Arnhem (OKA) werkt Arnhem op dit moment aan het opvullen van dit soort hiaten.

Afspraken maken

In april of mei van dit jaar organiseert wethouder Gast een symposium waar alle betrokkenen, en dus ook eventuele private investeerders, bij elkaar komen. "Dan gaan we concreet met elkaar praten over de mogelijke invulling van de infoboulevard. Tot nu toe is iedereen erg enthousiast. Het wordt echt een experiment, waarbij er natuurlijk wel eens wat mis zal gaan, maar daar moeten we ons niet door uit het veld laten slaan. Dat hoort bij zo'n vernieuwend concept. Enkele grote investeerders hebben al laten weten bereid te zijn er geld in te steken en ook het Rijk is enthousiast. Het Ministerie van VROM heeft Arnhem speciaal voor het Rijnboogplan een BIRK-subsidie toegezegd, waarbij het concept van de infoboulevard een rol speelt. Want ook bij VROM gaat het tegenwoordig om meer dan alleen maar stenen stapelen. En Medy van der Laan, staatssecretaris van Cultuur, heeft Arnhem niet voor niets aangewezen als één van de negen Center for Excellence-steden in

Nederland op het gebied van Beeldende Kunst en Vormgeving. We hebben dus echt een naam hoog te houden. Maar één ding is helder: er gaat geen spa de grond in als de centen er niet zijn."

Koffieautomaat van de stad

De precieze plek van de infoboulevard is nog niet definitief. Volgens de wethouder maakt het ook niet zo veel uit of het wat meer richting Rijn komt of juist wat meer richting Marktplein, als het maar aan de haven komt, want alleen een cluster van publieke instellingen biedt straks voldoende aanknopingspunten om de openbare ruimte – lees de haven en het kerkplein – op een effectieve manier te programmeren. Belangrijk is dat de haven minimaal zestien uur per dag bruist van leven. Arnhemmers, burgers uit de regio maar ook toeristen moeten er graag komen. De Arnhemse wethouder hoopt op een miljoen bezoekers per jaar. Om te winkelen, een hapje te eten, een bioscoopje te pikken of een tentoonstelling te bezoeken. Het wordt nadrukkelijk geen statisch geheel, maar juist dynamisch, steeds weer anders, met kleine exposities, evenementen et cetera. "Ik zeg wel eens gekserend het moet de koffieautomaat van de stad worden," lacht Gast. "In een bedrijf treft men elkaar rond de koffieautomaat en maakt dan even een praatje over van alles. Zo zie ik de infoboulevard ook. Als het aan mij ligt staat het er over vier jaar!"

Colofon

Tekst

Gemeente Arnhem en Actorion Communicatie Adviseurs

Illustraties & fotografie

Manuel de Solà-Morales
Urhahn Urban Design, Amsterdam
Maquettebouw: RO Vorm
Luuk van der Lee

Vormgeving

Actorion Communicatie Adviseurs

Druk

Drukkerij de Rijn, Velp

Oplage

5.000 stuks

Uitgave

Maart 2005